

ий танковий полк російської армії отримав почесне звання «Гвардійський Львівський», 68-ий танковий полк – «Гвардійський Житомирсько-Берлінський», а 163-ий полк «Гвардійський Ніжинський». За логікою агресора Росія має беззаперечне право так називати військові частини, бо вони проводили спільні операції по визволенню територій під час Другої світової війни. Іншими словами, такими діями в черговий раз підкреслюється, що українці і росіяни – єдиний народ, який має одну історію на всіх, тим самим нівелюючи участь інших народів у перемозі над фашистом.

Таким чином Російська Федерація, підхопивши гасла й методи як Російської імперії так і Радянського Союзу, протягом багатьох років принижувала та викривляла історичну пам'ять українського народу. Події в Криму й на Сході показали важливість збереження власної історії, бо вважаючи Україну своїм сателітом, Росія, як імперія не може існувати без України, й буде намагатися за будь-яких умов не допустити знищення і розвінчання створених нею історичних міфів. Зміна Україною політичного вектору дає можливість не тільки творити власну історію сьогодні, а й захищати історичну пам'ять власного народу.

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Білоус І.А.

Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України

З початком нового століття почалися нові технологічні процеси, це створило багато чого корисного для комфортного існування людства. Проте це породило нові загрози та виклики. Тепер під злочинний вплив потрапляє інформаційна частина будь-якої сфери суспільства. Тому важливим завданням кожної спецслужби є забезпечення інформаційної безпеки не тільки держави, а й кожної людини.

Інформаційна безпека є складовою загальної безпеки та стрімко розвивається як у всьому світі, так і в Україні, глобальна інформатизація охоплює всі сфери держави – економічну, військову, політичну, промислову і т. ін. Інформаційна безпека, як і будь-який інший об'єкт, має загрози, які посягають як на цілісність фізичну, так і її похідні. Як відомо, інформаційна безпека, захист якої, згідно зі

ст. 117 Конституції України, поряд із суверенітетом, територіальною цілісністю та економічною безпекою, є найважливішою функцією держави, досягається шляхом розробки та впровадження сучасних безпечних інформаційних технологій, побудовою функціонально повної національної інфраструктури, формуванням і розвитком інформаційних відносин тощо. Досі законодавчо не визначено поняття інформаційної безпеки, але відповідно до проекту Концепції інформаційної безпеки інформаційна безпека – стан захищеності життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, при якому запобігається завдання шкоди через неповноту, несвоєчасність і недостовірність поширюваної інформації, порушення цілісності та доступності інформації, несанкціонований обіг інформації з обмеженим доступом, а також через негативний інформаційно-психологічний вплив та умисне спричинення негативних наслідків застосування інформаційних технологій.

Політика інформаційної безпеки держави повинна бути направлена на протидію загрозам комунікативного характеру в сфері реалізації потреб людини і громадянина, суспільства та держави щодо продукування, споживання, розповсюдження та розвитку національного стратегічного контенту та інформації. Так і на загрози технологічного характеру в сфері функціонування та захищеності кібернетичних, телекомунікаційних та інших автоматизованих систем, що формують матеріальну (технічну, інструментальну) основу внутрішньодержавного інформаційного простору. В наш час інформаційної сфера займає значне місце в житті кожної людини, тому вплив на свідомість людини та спільноти через засоби масової інформації, а також мережу Інтернет, можуть здійснювати зацікавлені спецслужби на шкоду державі та деморалізують суспільство в цілому.

Тому важливою складовою інформаційної безпеки є кібербезпека. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» визначає, що кібербезпека - захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави під час використання кіберпростору, за якої забезпечуються сталий розвиток інформаційного суспільства та цифрового комунікативного середовища, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних і потенційних загроз національній безпеці України у кіберпросторі [1].

Дане поняття включає в собі також захист від прояви кіберзлочинності, кібертероризму чи кібернетичної військової агресії,

що загрожують сталому та безпечному функціонуванню національних інформаційно-телекомунікаційних систем, шляхом втручання, несанкціонованого доступу або порушення функціонування телекомунікаційних, кібернетичних, автоматизованих комп'ютерних систем, незалежно від форми власності.

Забезпечення інформаційної безпеки держави та суспільства є основним завданням всіх державних, правоохоронних органів та служб, які входять до складової сектору безпеки та оборони. Закон України «Про національну безпеку України» визначає, що сектор безпеки і оборони України складається з чотирьох взаємопов'язаних складових: сили безпеки; сили оборони; оборонно-промисловий комплекс; громадяни та громадські об'єднання, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки. Функції та повноваження складових сектору безпеки і оборони визначаються законодавством України. До складу сектору безпеки і оборони входять: Міністерство оборони України, Збройні Сили України, Державна спеціальна служба транспорту, Міністерство внутрішніх справ України, Національна гвардія України, Національна поліція України, Державна прикордонна служба України, Державна міграційна служба України, Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Служба безпеки України, Управління державної охорони України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України, розвідувальні органи України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну військово-промислову політику [2].

Інші державні органи та органи місцевого самоврядування здійснюють свої функції із забезпечення національної безпеки у взаємодії з органами, які входять до складу сектору безпеки і оборони. Також даний закон визначає перелік та повноваження тих органів завдання, яких полягає у забезпеченні інформаційної безпеки держави. Служба безпеки України є державним органом спеціального призначення з правоохоронними функціями, що забезпечує державну безпеку, здійснюючи з неухильним дотриманням прав і свобод людини і громадянина:

- 1) протидію розвідувально-підривній діяльності проти України;
- 2) боротьбу з тероризмом;
- 3) контррозвідувальний захист державного суверенітету, конституційного ладу і територіальної цілісності, оборонного і

науково-технічного потенціалу, кібербезпеки, економічної та інформаційної безпеки держави, об'єктів критичної інфраструктури;

4) охорону державної таємниці [2].

У структурі підрозділів Служби безпеки України наявний Департамент контррозвідального захисту інтересів держави у сфері інформаційної безпеки Служби безпеки України. Даний підрозділ відповідає за стан державної безпеки в кібернетичній та інформаційній сферах, координує і контролює діяльність регіональних органів і підрозділів Центрального Управління Служби безпеки України. У межах своєї компетенції вносить Президенту України пропозиції про видання актів, обов'язкових для виконання органами державного управління, підприємствами, установами, організаціями і громадянами. Співробітниками Ситуаційного центру забезпечення кібербезпеки СБУ на базі платформи з відкритим програмним кодом MISP (Malware Information Sharing Platform) створено систему збору і обробки інформації стосовно інцидентів кібернетичної безпеки та обміну технічними даними про ідентифікатори компрометації інформаційних систем об'єктів критичної інфраструктури між суб'єктами сектору безпеки в режимі реального часу.

Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України основними завданнями у сфері забезпечення інформаційної безпеки є забезпечення формування та реалізація: державної політики у сферах криптографічного і технічного захисту інформації, телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України. А також участь у формуванні та реалізації державної політики у сферах електронного документообігу, державної тарифної політики у сферах телекомунікацій і користування радіочастотним ресурсом України [2].

Відносно новим підрозділом Національної поліції є кіберполіція Національної поліції України – що є міжрегіональним територіальним органом Національної поліції України, який входить до структури кримінальної поліції Національної поліції та відповідно до законодавства України забезпечує реалізацію державної політики у сфері боротьби з кіберзлочинністю, організовує та здійснює відповідно до законодавства оперативно-розшукову діяльність.

Діяльність даних органів та підрозділів полягає у здійсненні з метою недопущення перешкоджання реалізації життєво важливих інтересів і потреб громадянина, суспільства і держави зовнішніми і внутрішніми загрозами національній безпеці в інформаційній сфері, що є запорукою сталого розвитку національного інформаційного простору. Загрозами національній безпеці України в інформаційній

сфері є: загрози комунікативного характеру в сфері реалізації потреб людини і громадянина, суспільства та держави щодо продукування, споживання, розповсюдження та розвитку національного стратегічного контенту та інформації; загрози технологічного характеру в сфері функціонування та захищеності кібернетичних, телекомунікаційних та інших автоматизованих систем, що формують матеріальну (технічну, інструментальну) основу внутрішньодержавного інформаційного простору.

Схожі завдання, і спільний предмет відання, не обмежують взаємозв'язок цих органів між собою. Вони тісно співпрацюють і це підтверджується певним інструкціями та наказами, які визначають питання які стосуються сфери інформаційної безпеки.

Служба Безпеки України є органом, який безпосередньо відповідає за захист інформаційної безпеки. На Службу безпеки покладено завданням захисту державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, економічного, науково-технічного і оборонного потенціалу України, законних інтересів держави та прав громадян від розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, посягань з боку окремих організацій, груп та осіб, а також забезпечення охорони державної таємниці[3]. Законом закріплено ті права, якими наділена співробітники СБУ при виконанні своїх безпосередніх функцій, за їх допомогою створюється потужний опір посяганням на інформаційну безпеку держави та суспільства.

Література:

1. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2163-19>

2. Закон України «Про національну безпеку» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19?lang=e>

3. Закон України «Про Службу безпеки України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2229-12>